

# การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมีด อำเภอสไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี: ภาควิชาปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน

## MAINTENANCE OF ETHNIC IDENTITY AND CULTURAL OF MON KRTHUM MUND, AMPHOE SAI NOI, DISTRICT SAI YAI, NONTHABURI: DISCOURSE PRACTICES OF THE COMMUNITY SUSTAINABILITY

กนกพร กระจ่างแสง<sup>1</sup>, รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์<sup>2</sup>

Kanokporn Krajangsaeng<sup>1</sup>, Associate Professor Dr. Phitak Siriwong<sup>2</sup>

บริษัท โรงพยาบาลนครธน จำกัด<sup>1</sup>, อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร<sup>2</sup>

kanokporn.kraj@gmail.com<sup>1</sup>, phitak@ms.su.ac.th<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมีด สู่ความยั่งยืนของชุมชน อำเภอสไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมด้านตัวบท ภาควิชาปฏิบัติการทางวาทกรรมและภาควิชาปฏิบัติการทางสังคม ว่ามีกระบวนการอย่างไร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์วาทกรรมตามแนวทางของแฟร์คลาฟ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการในชุมชนบ้านกระทุ้มมีด อำเภอสไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวบทการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมชาวมอญกระทุ้มมีด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านการแต่งกาย ด้านการดำรงชีพ ด้านภาษาและการสื่อสาร เป็นความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งความเชื่อส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับโชคลาภที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ผลการวิเคราะห์ภาควิชาปฏิบัติการทางวาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมีด พบว่าชาวมอญกระทุ้มมีดให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นอย่างมากโดยถือปฏิบัติกันสืบต่อมารุ่นสู่รุ่นรวมถึงด้านการแต่งกาย การดำรงชีพ ด้านภาษาและการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อดำรงอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ้มมีดและเพื่อสนับสนุนการผลิตซ้ำ ซึ่งการผลิตซ้ำในชุมชนมอญกระทุ้มมีดเกิดขึ้นจากการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหรือผู้ใหญ่ในชุมชนที่เข้ามาผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ้มมีด

**คำสำคัญ:** การวิเคราะห์วาทกรรม, อัตลักษณ์, มอญกระทุ้มมีด, ความยั่งยืนของชุมชน

### Abstract

This research is qualitative research with a methodology to discourse analyze. The purpose of the research is to study the way ethnic and cultural identity Mon Katum meut. Sustainability of community Amphoe Sai Noi , Sai Yai , Nonthaburi : The discourse analysis chapter. Practical mathematical discourse and social practice that process. This research is qualitative research using discourse analysis methods based on the guidelines of Norman Fairclough. With in-depth interviews of community leaders to community members, The head of Government in the community Ban Katum meut Amphoe Sai Noi, Sai Yai,

Nonthaburi. The number of 15 persons to gather information on the above discourse analysis. The study found that the chapter on the ethnic and cultural identities Mon Kratum meut. Contains 4 aspects: cultural traditions and aspects of living side dress. Language and communication is being transmitted from the ancestors for many generations, from past to present. The most is the belief about the fortune associated with living since was ordained to the death. The practical working maintenance of ethnic identity and cultural discourse Mon Kratum meut. Mon Kratum meut to focus on the culture and tradition of the elders is a very common practice by holding the tradition from generation to generation, dressing, living language and communication. In order to establish the identity of the Mon Kratum Muet to support reproduction. Which is reproduced in the Mon Kratum muet place with the support of community leaders and the elderly or adult in the community who are pushing for conservation and encouraged people in the community see the importance of the culture and identity of the Mon Kratum muet.

**Keyword:** Discourse analysis, identity, Mon Kratum muet, Sustainable communities

## บทนำ

ชนชาติมอญได้เริ่มตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยการอพยพครั้งใหญ่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น มอญอพยพมาตั้งบ้านเรือนตามริมน้ำสายสำคัญต่างๆ ทั่วภาคกลาง เช่น บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แถบจังหวัด ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ คนมอญเหล่านี้มีการรวมตัวกันตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่อง วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชนชาติมอญ ดังจะเห็นจากประเพณีต่างๆ ในเทศกาลประจำปี ของสังคมไทย เช่น ประเพณีวันสงกรานต์ ที่มีการละเล่นสละบ้า การปล่อยปลา การแต่งกายแบบมอญ การรำผีมอญ หรือศิลปะ แบบมอญการทำเครื่องปั้นดินเผา สถาปัตยกรรมอัน ได้แก่ วัดวาอาราม เจดีย์เส้า หงส์ในวัดมอญ (อรสา เงินฉาย, 2550)

ชุมชนบ้านกระทุ่มเม็ด ตั้งอยู่ในตำบลไทรใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอไทรน้อย ชุมชนกระทุ่มเม็ด มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ด้วยเป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำนา ทำสวน ทำไร่ จึงทำให้มีคนเข้ามาจับจองพื้นที่ในบริเวณนี้ มากขึ้น (จิฬารักษ์ พยัคฆาภรณ์, 2555) ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมาแต่ดั้งเดิม เพราะการที่สืบเชื้อสาย มาจากชาวมอญจึงทำให้อิทธิพลของศาสนาในการดำเนินชีวิต คือ การเดินทางสายกลาง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็น สังคมเอื้ออาทร ประกอบกับ ประชากรส่วนใหญ่มีความเป็นเครือญาติกัน ทำให้อยู่กันด้วยความรัก สามัคคี มีความเอื้ออาทร ยึดมั่นในมติประชาคม และหลักประชาธิปไตย ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึด ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีวัดที่ชาวไทยเชื้อสายมอญได้สร้างขึ้นเพื่อ เป็นศาสนสถานสำหรับประกอบกิจกรรมด้านศาสนา มีวัด 2 ได้แก่ วัดปลายคลองขุนศรีและวัดหม่อมแถมหรือวัดสโมสร

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้สังคมวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญกระทุ่มเม็ดมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ทำให้ระบบความคิดของคนในชุมชนแตกต่างกัน บางส่วนต้องการพัฒนาสู่ความทันสมัย บางส่วนต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดำเนินตามครรลองแห่งทาน อันมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่ง ที่เกื้อกูลสังคมให้ผู้คนดำรงชีวิตอย่างสามัคคีและสันติสุข และตระหนักถึงความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรม มอญกับวัฒนธรรมไทย และเห็นว่าชุมชนไทยเชื้อสายมอญกระทุ่มเม็ด เป็นชุมชนที่น่ายกย่องด้านการอนุรักษ์แหล่งวัฒนธรรม และมีประเพณีความเชื่อที่ผูกพันต่อชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นชนชาติที่มีความเจริญทางด้านวัฒนธรรมสูงและมีวัฒนธรรมเป็น ของตนเองที่เด่นชัด และเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ด้วยเหตุผลนี้

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการดำรงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมมอญกระพุ่มมีด จึงต้องการศึกษาวิธีการสร้าง วาทกรรมมอญกระพุ่มมีดโดยใช้ภาคปฏิบัติทางวาทกรรมซึ่งสามารถนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระพุ่มมีด สู่ความยั่งยืนของชุมชนบ้านกระพุ่มมีด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมด้านตัวบท ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม และภาคปฏิบัติทางสังคม

## วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

### แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม

Foucault (1970) กล่าวว่า วาทกรรม คือ ระบบและกระบวนการในการสร้าง ผลิต่ออัตลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ในสังคม

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2543) กล่าวถึง วาทกรรมโดยอ้างอิงถึง มิเชล ฟูโกต์ ว่าวาทกรรมนั้นเป็นมากกว่าเรื่องของภาษา คำพูด หรือถ้อยแถลงอย่างที่มีคนนิยมเข้าใจกัน แต่วาทกรรมนั้นมีสิ่งๆที่เรียกว่าเป็นภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรม (Discursive Practices) ในรูปแบบต่าง ๆ อยู่ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้วาทกรรมยังถูกสร้างขึ้นจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ภายใต้กฎเกณฑ์และตรรกะชุดหนึ่ง) กับสิ่งที่ถูกพูดอย่างแท้จริง ฉะนั้น วาทกรรมจึงสร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาภายใต้กฎเกณฑ์ชุดหนึ่ง กฎเกณฑ์นั้นจะเป็นตัวกำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือ การเลื่อนหายของสรรพสิ่งนั้น

การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) คือ การค้นหาว่าด้วยวิธีการหรือด้วยกระบวนการที่สิ่งต่างๆ ในสังคมถูกทำให้กลายเป็นวัตถุเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นชุดของความสัมพันธ์ที่มีความสลับซับซ้อนในสังคม (a complex group of relations) ในส่วนของภาคปฏิบัติการจริงที่ มิเชล ฟูโกต์ สนใจนั้นเป็นภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมที่สำคัญ ๆ ในสังคม (Serious Speech Acts) นั่นก็คือ วาทกรรมของผู้เชี่ยวชาญในแขนงต่าง ๆ ภาคปฏิบัติการจริงของวาทกรรมนั้นสถาปนาผู้พูดให้มีอำนาจความชอบธรรมในการพูดถึงเรื่องนั้น ๆ อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของการวิเคราะห์วาทกรรม คือ ในการวิเคราะห์วาทกรรมนั้นมิได้อยู่ที่คำพูด หรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นจริง หรือเป็นเท็จ ในการวิเคราะห์วาทกรรมไม่ได้สนใจในประเด็นเหล่านั้นเท่าไรนัก หากแต่สนใจกลับการอยู่ที่กฎเกณฑ์ชุดหนึ่ง ที่เป็นตัวกำกับให้การพูด/กระทำการนั้นเป็นไปได้ และกฎเหล่านั้นก็ฝังอยู่ในตัวของวาทกรรมนั่นเอง ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2543)

### แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

ดำรง ฐานดี (2544) กล่าวว่า มนุษย์ได้สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งทำให้เกิดการหลอหลอม ให้สมาชิกในสังคมมีทัศนคติความเชื่อ ความสนใจ ความคิดสร้างสรรค์ไปในทางเดียวกันก่อให้เกิด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือการนิยามตัวตนหรือบอกตัวตนเป็นใครตรงกับศัพท์ทางวิชาการด้านมานุษยวิทยาที่ว่า “อัตลักษณ์”

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์มีความสำคัญต่อระบบสังคม กล่าวคือ ประการแรก ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นตัวเราหรือพวกเราที่แตกต่างจากคนอื่น โดยไม่จำเป็นต้องมีเพียงหนึ่งแต่อาจมีหลายลักษณะที่ประกอบกันขึ้นมา อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นมา พร้อมกับคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะ ลักษณะพิเศษที่จะบ่งบอกตัวตนของสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น

อภิญา เฟื่องฟูสกุล, (2546) กล่าวว่า อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) เป็นลักษณะอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่จะทำให้บุคคลนั้น ความเป็นตัวของตัวเองซึ่งแตกต่างจากผู้อื่น เห็นได้ว่าอัตลักษณ์เป็นคุณลักษณะประการหนึ่งในตัวบุคคล ซึ่งในทาง

สังคมวิทยามองว่าเมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันในสังคมก็มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการกระทำทางสังคมระหว่างกัน (Social Interation) โดยพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นปฏิสัมพันธ์ เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) ขึ้นอยู่กับสังคม (Social Norms) ตามโครงสร้างทางสังคมนั้น ๆ การกระทำระหว่างกันทางสังคมทำให้บุคคลมีบทบาทตามสถานการณ์ที่ตนสัมพันธ์อยู่

### แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย วิธีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัฒนธรรม คือ การสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟู ผลิตสร้างและแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ เป็นวิถีชีวิตของ คนในสังคม เป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึก นึกคิด ในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ

กฤษณ ฤทธิเดชา (2554) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมอาจเปรียบเทียบกับจิตวิญญาณแห่งชาติพันธุ์ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงหน้าที่ นอกจากนี้วัฒนธรรมยังหมายถึงภาษาพูด ภาษาเขียนที่แสดงความเป็นตัวตนของแต่ละท้องถิ่น

อรรถพล อนันตวรสกุล (2549) วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่ถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันในสังคมหนึ่งๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ ในสังคมขนาดใหญ่จะมีลักษณะบางอย่างทางวัฒนธรรมร่วมกันอยู่ขณะเดียวกันก็ยังมีหลากหลายและแตกต่างกันในกลุ่มสังคมระดับที่เล็กลงไปหรือที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมย่อย

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ รูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ วิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใจอยู่ในหมู่พวกของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย และ ความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นในวิชาหน้าที่พลเมืองจะแปลว่าสิ่งที่มนุษย์ เปลี่ยนแปลงเพื่อความเจริญงอกงาม และสืบทอดกันมา

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์หว่าทกรรม เพื่อศึกษาตัวบทภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมและภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรมของการดำรงอัตลักษณ์มอญกระทุ่มมีด อำเภไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย คนในชุมชน ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการในชุมชนบ้านกระทุ่มมีด อำเภไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จนกระทั่งข้อมูลถึงจุดอิ่มตัวหรือข้อมูลที่ได้นั้นมีไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป ดังนั้นจึงทำให้งานวิจัยนี้มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์หว่าทกรรมในเรื่องความยั่งยืนของชุมชนมอญกระทุ่มมีด ซึ่งประกอบด้วย ตัวบทของภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมและภาคปฏิบัติทางสังคม วัฒนธรรมและกระบวนการดำรงอยู่ของ อัตลักษณ์ตลอดจนศึกษาความยั่งยืนของชุมชนอันเกิดจากประเพณี การดำรงชีพแบบดั้งเดิมของชาวมอญกระทุ่มมีด อำเภไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาการศึกษาเอกสาร การเก็บข้อมูลด้วยโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก ตั้งแต่วันที่ 1 – 31 กรกฎาคม 2560

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุมชนบ้านกระพุ่มมีด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่สำคัญที่สุดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วนในการศึกษา การวิเคราะห์วาทกรรม ผู้วิจัยได้เตรียมตัวในส่วนของความรู้ ด้วยการศึกษเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความยั่งยืนของชุมชน โดยผู้วิจัยได้เตรียมแนวคำถามในการวิจัยแบบปลายเปิดและนำแนวคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ รวมไปถึงการเข้าร่วมสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นกระบวนการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์สู่ความยั่งยืนของชุมชน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก ปากกา สำหรับการทำวิจัยภาคสนามด้วย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยและเก็บข้อมูล 3 วิธีการ คือ

6.1. การสัมภาษณ์ระดับลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คนในชุมชน ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการในชุมชนบ้านกระพุ่มมีด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเก็บข้อมูล ด้วยการใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์ (Interview Guide) โดยผู้วิจัยได้จดบันทึกลงสมุดและบันทึกเสียง การสนทนาด้วยเครื่อง บันทึกเสียงขนาดเล็ก โดยให้ความสำคัญกับน้ำเสียงและคำพูดประกอบการสังเกตท่าทาง ตลอดจนมีการจดบันทึกใน ประเด็นสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์ที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์วาทกรรมด้านต่าง ๆ

6.2 การสังเกตและจดบันทึก (observation and field-note) ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลด้วยการสังเกตโดยเลือกใช้ วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและแบบมีส่วนร่วม โดยพยายามจัดการข้อมูลในรูปแนวคิดและโครงสร้างต่างๆ โดยจัดเป็นหมวดหมู่ให้สมบูรณ์ที่สุด

6.3 การศึกษาเอกสาร (document analysis) เป็นการเตรียมตัวทั้งก่อนและระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึง ภายหลังที่เก็บข้อมูลแล้ว เป็นการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

7. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เสา (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ Graneheim (2004) คือ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบแหล่งข้อมูลโดยการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการสัมภาษณ์ จากคนต่างกลุ่ม เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าชุมชน อาสาสมัครประจำชุมชน 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเปลี่ยนตัวผู้เก็บข้อมูลหลายคนเพื่อลดความลำเอียงด้านทัศนคติและความไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูล 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) นอกจากการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยยังใช้การสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลควบคู่กับการซักถามและได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

8. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ด้วยวิธีการวิเคราะห์วาทกรรมตามตัวบทและแนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1992; 2003) เมื่อได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์จนครบถ้วนแล้วผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการถอดบทสนทนาจากการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ ทั้งนี้เพื่อนำมาการวิเคราะห์ตัวบท ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม และภาคปฏิบัติการทางสังคม ซึ่งนำมาสู่ความยั่งยืนของชุมชนมอญกระพุ่มมีด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

## ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ดังนี้

## 1. การวิเคราะห์ตัวบท อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญ ของชุมชนบ้านกระทุ่มมีด

1.1 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชาวมอญกระทุ่มมีดมีความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งความเชื่อส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับโชคลาภที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิด บวช จนถึงตาย และนอกจากนี้ชาวมอญกระทุ่มมีดยังมีความเชื่อที่เกี่ยวกับผีและคนตาย โดยชาวมอญกระทุ่มมีดมีความเชื่อว่าถ้าปฏิบัติตามประเพณีอย่างถูกต้องย่อมนำความเจริญมาถึงตนและครอบครัว ดังนั้นตัวบทในพิธีกรรมของชาวมอญกระทุ่มมีดจึงเกี่ยวข้องกับการชี้นำในการกระทำให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขกับครอบครัว และประเพณีต่างๆ ของชาวมอญกระทุ่มมีดยังเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สืบต่อกันมาจนเป็นเอกลักษณ์มาจนปัจจุบัน

1.2 ด้านการแต่งกาย ชาวมอญกระทุ่มมีดในสมัยก่อนมีการแต่งกายคล้ายชาวพม่า คือ ชอบนุ่งผ้าที่เป็นลายตาหมากรุกสีพื้น ส่วนเสื้อเป็นเสื้อคอกลมผ่าอก แขนทรงกระบอก และมีเสื้อตัวสั้นคล้ายแจ็กเก็ตสวมทับอยู่ข้างนอก เดิมจะนิยมโพกศีรษะด้วย ต่อมาเลิกโพกผ้าแล้วไว้ผมแบบทรงสมัยนิยมของไทย ส่วนผู้หญิงนิยมนุ่งผ้า “กานิน” คล้ายสลวงของผู้ชายแต่เล็กกว่า และมักเป็นสีพื้นหรือลายเล็กๆ ผ้านุ่งแบบนี้บางคนเรียกว่า “ผ้าตาโตง” การทำผมของผู้หญิงส่วนใหญ่จะยังคงไว้ผมยาวและเกล้าผมมวยกันทุกคน

1.3 ด้านการดำรงชีพ ชาวมอญกระทุ่มมีดมีการอพยพเข้ามาจากประเทศพม่า โดยอพยพเข้ามาจากทางด้านเจดีย์สามองค์ แขวงเมืองกาญจนบุรีและตั้งถิ่นฐานหากินตามลำน้ำมาเรื่อยๆ จนสุดท้ายมาลงตัวที่เมืองนนทบุรีเพราะพื้นที่บริเวณนี้เหมาะแก่การปลูกข้าว ทำสวน ทำไร่ ส่วนพืชไร่ที่ชาวมอญกระทุ่มมีดนิยมปลูก คือ ต้นกระเจี๊ยบเขียว ชาวมอญกระทุ่มมีดมักนิยมปลูกบ้านริมแม่น้ำในลักษณะขวางแม่น้ำหรือลำคลอง และด้วยลักษณะของภูมิประเทศที่ราบเรียบตลอดและเป็นทีลุ่ม ในฤดูน้ำหลากพื้นที่ส่วนใหญ่จะท่วม จากสภาพพื้นที่โดยทั่วไปชาวมอญกระทุ่มมีดส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก นอกจากนี้ชาวมอญกระทุ่มมีดยังมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา เช่น ตุ่ม หม้อ ไห และโอ่ง แม้ในปัจจุบันสภาพของสังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมเมือง แต่ชาวมอญกระทุ่มมีดยังคงดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ โดยคงอัตลักษณ์ด้านความเป็นอยู่และพิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน ประเพณีแบบดั้งเดิมไว้ไม่เปลี่ยนแปลง

1.4 ด้านภาษาและการสื่อสาร ชาวมอญกระทุ่มมีดจะใช้ภาษามอญสื่อสารในหมู่บ้านและวัด โดยมีบทสวดและบทเทศน์เป็นภาษามอญ แต่สำหรับภาษาพูดส่วนมากจะเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านใช้กันเป็นหลัก ในแต่ละชุมชนนั้นเองก็มีสำเนียงเฉพาะที่แตกต่างไปในชุมชนที่อาศัยซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากชุมชนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน โดยในบางชุมชนยังคงมีการสอนลูกหลานให้พูดภาษามอญ แต่ในปัจจุบันภาษามอญมีการใช้สื่อสารน้อยลงเพราะลูกหลานหันมาใช้ภาษาไทยที่เป็นภาษากลาง สำหรับภาษาเขียนโดยส่วนมากจะเป็นผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุในชุมชนที่ยังสามารถเขียนภาษามอญได้ และถึงแม้ภาษาไทยจะเข้าไปมีบทบาทในชีวิตประจำวันของชาวมอญกระทุ่มมีดมากขึ้น แต่การสื่อสารและการใช้ภาษาของชาวมอญกระทุ่มมีดก็ยังถือเป็นการดำรงอัตลักษณ์และสืบทอดจนถึงปัจจุบัน

## 2. การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมีด

การวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาไปที่การศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่าง การสร้างความหมายที่อาศัยตัวบท ประกอบการสร้างที่เชื่อมโยงตัวบทที่มีความหมายอยู่แล้ว ผ่านการจัดระเบียบของวาทกรรมซึ่งนำไปสู่แนวคิดมอญกระทุ่มมีดในชุมชนที่รวมไปถึงการร้อยเรียง การปรับปรุง การก่อเกิดรูปแบบใหม่ของตัวบทมอญกระทุ่มมีดในมิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชาวมอญกระทุ่มมีดให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีเป็นอย่างมาก โดยทุกช่วงของชีวิตจะมีพิธีกรรมต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอตั้งแต่เกิดจนถึงเสียชีวิต ชาวมอญกระทุ่มมีดมีพิธีกรรมหรือประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดนั่นก็คือ ในวันที่เด็กคลอดทันทีที่ได้ยินเสียงร้องของเด็ก ผู้เป็นพ่อจะต้องล้มพินที่กระโจมทันทีเพื่อนำไปเป็นเชื้อไฟ แล้วจึงไปขุดดินก้อนใหญ่มา 9 ก้อน เพื่อหากันเตาสำหรับกรออยู่ไฟของผู้เป็นแม่ ที่มุมทั้งสี่ของกันเตาวางก้อนข้าวสุกไว้เป็นการไหว้ผีสางเทวดา บอกกล่าวให้ช่วยปกป้องรักษา โดยการทำแบบนี้เชื่อว่าเพื่อป้องกันผีร้าย

มารบกวณ เมื่อเด็กผู้ชายโตขึ้นมาต้องเข้าพิธีอุปสมบท ซึ่งประเพณีการบวชของชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือเป็นประเพณีที่ชาวมอญเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาทุกคนยึดมั่นปฏิบัติกันมาช้านาน ซึ่งการบวชของชาวมอญกระทุ่มมีลักษณะที่แตกต่างจากที่อื่น คือ ในวันสุกดิบหรือก่อนวันบวชจริง นาคจะต้องนำพานดอกไม้ธูปเทียนไปขอขมาลาโทษพระอุปัชฌาย์ที่วัดสำหรับการจัดขบวนแห่ ลูกหลานของคนในชุมชนจะมาร่วมกันช่วยถือพุ่มดอกไม้บายศรี ส่วนตัวนาคต้องแต่งตัวสวยงามคล้ายผู้หญิงแต่ยังไม่ต้องโกนผมและคิ้วเพราะจะโกนวันถัดไปคือวันบวชจริงและจากนั้นนาคจะขี่ม้าไปในขบวนแห่

พอถึงช่วงออกพรรษาอีกประเพณีหนึ่งที่ชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น คือ ประเพณีตัดกาดรดดอกไม้-ล้างเท้าพระ ซึ่งเริ่มจากการนำดอกไม้ต่าง ๆ มาวางบนผ้าที่ปูลาดไว้กับพื้นดินเพื่อให้พระสงฆ์ที่กำลังเดินเข้าสู่พระอุโบสถเหยียบผ่านไป การกระทำเช่นนี้ถือเป็นการล้างเท้าพระภิกษุที่ได้ปฏิบัติรักษาศีลมาตลอดพรรษาและชาวมอญกระทุ่มมีความเชื่อว่าการล้างเท้าพระเป็นการเสริมสิริมงคลแก่ผู้ปฏิบัติ

นอกจากนี้อัตลักษณ์หนึ่งของชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือผีที่สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน คือ การนับถือ “ผี” แต่ผีที่ชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือ คือ ผีปญาตายายหรือบรรพบุรุษ ซึ่งชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือให้ความเคารพนับถือชนิดฝังหัวและไม่กล้าฝ่าฝืนสิ่งที่บรรพบุรุษกำหนด ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าระเบียบปฏิบัติในการนับถือผีนั้นสำหรับชาวมอญกระทุ่มมีคือนกลายเป็นวัฒนธรรมและประเพณีที่ถือปฏิบัติกันสืบต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น

2.2 ด้านการแต่งกาย การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือไม่แตกต่างจากชาวไทย ผู้ชายนุ่งกางเกงขาสั้นหรือขากว้างสามเสื่อเช็ดหรือเสื่อยึดตามสมัย ผู้หญิงแต่งกายตามสมัยนิยมของแต่ละวัย การแต่งกายตามประเพณีหรือแต่งกายแบบมอญจะแต่งเมื่อมีงานประเพณีหรือเทศกาล เช่น ประเพณีสงกรานต์ เข้าพรรษา เป็นต้น เมื่อถึงประเพณีนั้นๆ ผู้ชายจะนุ่งโจงกระเบนหรือนุ่งขี้นวมเสื่อผ่าอกตัดด้วยผ้าลูกไม้หรือผ้าชนิดอื่นๆ และผ้าสไบเฉียง ส่วนการไว้ทรงผมหรือการทำผม ผู้ชายจะไว้ผมทรงเดียวกับชายไทยทั่วไป ผู้หญิงบางส่วนยังพยายามรักษาเอกลักษณ์ไว้โดยการเกล้าผมมวย

สำหรับผู้ชายชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือเมื่ออายุครบ 20 ปีต้องบวชพระเพื่อทดแทนคุณพ่อแม่และศึกษาพระธรรมวินัย การแต่งกายในพิธีบวชของชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือ นาคซึ่งเป็นผู้บวชจะต้องแต่งกายตามประเพณี การแต่งกายในชุดนาคจะต้องมีผ้าสไบสองผืนสัดต่อกันและเหลื่อมกันเล็กน้อย คาดเข็มขัดนาค ใส่ต่างหูและทัดดอกไม้หูซ้าย สวมสร้อยคอ กำไลมือ กำไลเท้า แต่งหน้าทาปาก ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อว่าเป็นการเลียนแบบพระพุทธเจ้าตอนที่ท่านหนีออกบวช แต่เมื่อเข้าพิธีอุปสมบทแล้วจะห่มจีวรเป็นพระสงฆ์เหมือนแบบไทยทุกประการ และถึงแม้ในปัจจุบันชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือจะไม่นิยมใส่เครื่องแต่งกายเป็นชุดแบบชาวมอญเหมือนสมัยก่อน แต่เมื่อมีงานพิธีหรือมีประเพณีต่างๆ ทุกคนในชุมชนก็ยังพร้อมใจกันใส่ชุดประจำชาติพันธุ์เพื่อเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์มอญกระทุ่มมีคือนับถือ

2.3 ด้านการดำรงชีพ ชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือมีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณพม่าตอนล่างและจากนั้นก็มีการอพยพเข้าประเทศไทยมาทางจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจากการอพยพเข้ามาของชาวมอญที่มีจำนวนมากทำให้ชาวมอญบางกลุ่มมีการกระจายตัวไปตั้งรกรากตามพื้นที่ลุ่มแม่น้ำต่าง เช่น แควสามโคก ปากเกร็ด นนทบุรี แต่ในส่วนของชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือเป็นกลุ่มชาวมอญเพียงส่วนหนึ่งที่มาตั้งรกรากอยู่บริเวณนี้ เพราะแต่เดิมพื้นที่บริเวณวัดสโสมสร (วัดหม่อมแถม) แห่งนี้ แต่เดิมเป็นทุ่งราบกว้างและว่างเปล่าที่เต็มไปด้วยต้นกระทุ่ม ดังนั้นชาวมอญที่มาตั้งรกรากจับจองบริเวณนี้จึงถูกเรียกว่า มอญกระทุ่มมีคือนับถือ และด้วยพื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ชาวมอญกระทุ่มมีคือนับถือจึงได้ประกอบอาชีพทำนาและเกษตรกรรมเป็นหลักและต่อมาได้มีการขุดคลองในพื้นที่ที่เป็นช่วงติดต่อกันระหว่างตำบลไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี กับ ตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม การขุดคลองครั้งนั้นทำให้ชาวบ้านทั้งสองพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาและติดต่อกับคนต่างถิ่นได้สะดวกขึ้น ซึ่งคลองแห่งนี้ชาวบ้านเรียกกันว่า คลองหม่อมแถม

นอกเหนือจากการตั้งถิ่นฐานแล้วอีกหนึ่งอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ้มมีที่ยังคงสืบทอดมาถึงปัจจุบันนั้นคือ ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดวางทิศทางของบ้านเรือน เพราะส่วนใหญ่จะมีความเชื่อที่เกี่ยวกับโชคลาภที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิต และความเชื่อที่เกี่ยวกับผี คนตาย ชาวมอญกระทุ้มมียังคงมีความเชื่อที่ว่า เสาเอกหรือเสาผีของบ้านต้องเป็นเสาต้นแรกที่ปักลงดินในทางด้านตะวันออก รวมทั้งห้องผีของบรรพบุรุษและห้องนอนของเจ้าของบ้านก็ควรอยู่ทางทิศตะวันออกด้วยเช่นกัน เพราะความเชื่อที่ว่าจุดนั้นเป็นอาณาเขตที่ผีตายายที่สิงสถิตอยู่จะปกป้องคุ้มครองลูกหลาน บางบ้านจะปิดห้องผีไว้เพื่อไว้กราบไหว้บูชาและทุกๆ ปี หรือมีการจัดพิธีกรรมใดๆ ขึ้นที่บ้านชาวมอญกระทุ้มมีเชื่อว่าจะต้องทำการเช่นไหว้เสาเอกหรือเสาผี เพื่อเลี้ยงผีบรรพบุรุษทุกครั้งและในปัจจุบันความเชื่อเรื่องห้องผีนั้น บางบ้านยังคงเชื่อและใช้เป็นห้องนอนของเจ้าของบ้านอยู่จนถึงปัจจุบัน นอกจากความเชื่อเรื่องการวางเสาเอกแล้วชาวมอญกระทุ้มมียังคงคำนึงถึงการวางตำแหน่งเรือนที่ปลูกใหม่ เพราะครอบครัวชาวมอญกระทุ้มมีส่วนมากมักนิยมอยู่กับแบบครอบครัวขยาย โดยมีความเชื่อว่าเรือนใหม่หรือบ้านที่ปลูกใหม่ห้ามปลูกทางทิศหัวนอนของเรือนใหญ่ เพราะมีความเชื่อว่าทิศตะวันออกของเรือนใหญ่ คือ ห้องผีหรือห้องของบรรพบุรุษที่ชาวมอญกระทุ้มมีนับถือ ดังนั้นถ้าปลูกเรือนใหม่ในทิศตะวันออกของทางเรือนใหญ่ เมื่อเสาเอกที่ตีขึ้นในตอนเช้าเงาของคนในบ้านใหม่จะไปทับเงาของเสาเอกหรือเสาผี ซึ่งชาวมอญกระทุ้มมีเชื่อว่าจะไม่ดีเพราะเป็นเสาผีเปรียบเหมือนบรรพบุรุษที่ทุกคนเคารพ และไม่เช่นนั้น เชื่อกันว่าลูกหลานจะทำมาหากินไม่ขึ้น

2.4 ด้านภาษาและการสื่อสาร ชาวมอญกระทุ้มมียังคงใช้ภาษามอญในการสื่อสารกันบ้างในกลุ่มของผู้ใหญ่และผู้สูงวัย โดยในชุมชนก็จะมีสำเนียงเฉพาะที่แตกต่างไปจากชุมชนอื่นนั้นเพราะได้รับอิทธิพลจากชุมชนชาวไทยที่อยู่ใกล้เคียงกัน ผู้ใหญ่ในชุมชนยังคงมีการสอนลูกหลานให้พูดภาษามอญแต่อย่างไรแล้วภาษามอญก็มีการใช้สื่อสารน้อยลงจนนับได้ว่าสิ่งที่ชาวมอญกระทุ้มมีได้รับผลกระทบมากที่สุดอันสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันนั้นคือ ภาษา เพราะเด็กรุ่นใหม่แทบทุกครัวเรือนไม่สามารถสื่อสารกันด้วยภาษามอญ นั้นอาจเป็นเพราะชาวมอญกระทุ้มมีรุ่นใหม่ ๆ ไม่เห็นความสำคัญของอัตลักษณ์ทางด้านภาษา

เนื่องจากชาวมอญกระทุ้มมีมีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นภาษามอญแบบท้องถิ่นจึงทำให้คนที่ได้รับฟังส่วนมากเกิดการเข้าใจผิดว่าเป็นภาษาพม่า จนบางครั้งทำให้เกิดปัญหาการเข้าใจผิดเรื่องเชื้อชาติ เช่น สำหรับเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนนอกเขตพื้นที่หรือโรงเรียนที่มีคนไทยเป็นส่วนมาก เด็กจะถูกเพื่อนเรียกว่าเป็นเด็กพม่าและโดยเฉพาะเด็กบางคนที่ถูกภาษามอญได้ก็จะมีถูกล้อเลียนจากเพื่อนว่าเป็นคนพม่า และด้วยสาเหตุนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กรุ่นใหม่ ๆ ไม่ยอมใช้ภาษามอญในการสื่อสาร และไม่เพียงเฉพาะเด็กเท่านั้นที่โดนเพื่อนล้อเลียนหรือพูดถึงเชื้อชาติแต่คนวัยทำงานบางคนก็ยังคงเจอกับเหตุการณ์การพูดถึงเรื่องเชื้อชาติที่แตกต่างเช่นกัน แต่อย่างไรแล้วผู้นำชุมชนและชาวบ้านได้ร่วมกันจัดประชุมเพื่อหาแนวทางผลักดันให้ชาวมอญกระทุ้มมีรุ่นใหม่หันกลับมาใช้ภาษามอญเพื่อดำรงอัตลักษณ์ทางภาษา โดยการจัดทำหลักสูตรภาษามอญและผลักดันให้เข้าในระบบโรงเรียนของชุมชน เพื่อเป็นการปลูกฝังอัตลักษณ์ทางภาษาให้กับเยาวชนในชุมชนและเพื่อเป็นการคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมมอญสืบต่อไป

### 3. การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางสังคมของการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมี

ผู้วิจัยได้แบ่งภาคปฏิบัติการทางสังคมของการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมี ซึ่งวิเคราะห์เป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์ที่เชื่อมต่อกัน เพื่อให้มีผลในภาคปฏิบัติและส่งเสริมการผลิตซ้ำในสังคม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามแนวทางของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ (Norman Fairclough, 2001) ได้แก่

3.1 กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การแต่งกายด้วยชุดแบบชาวมอญทั้งชายและหญิง เมื่อมีงานหรือกิจกรรมทางสังคม เช่น งานบวช งานทำบุญออกพรรษา ชาวมอญกระทุ้มมีจะร่วมใจกันแต่งกายด้วยชุดแบบชาวมอญเพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ทางการแต่งกายเฉพาะตัวของชาวมอญ และการร่วมใจกันใส่ชุดแบบชาวมอญไปร่วมกิจกรรมทางสังคมนี้ถือได้ว่าเป็นการแสดงถึงการผลิตซ้ำของวาทกรรมมอญกระทุ้มมีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชุมชน



3.2 การเป็นตัวแทน ผู้ที่เป็นตัวแทนการผลิตซ้ำของวัฒนธรรม ประเพณี หรือพิธีกรรมต่างๆ ของชาวมอญกระท่อมมีตนั้นคือ บรรพบุรุษหรือผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ซึ่งคนเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการปฏิบัติและถ่ายทอดแนวคิดของชาวมอญกระท่อมมีตให้คงอยู่ในชุมชน และการปฏิบัติทางสังคมของบรรพบุรุษนั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความชำนาญในพิธีกรรมต่างๆ โดยความรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้เฒ่าผู้แก่นั้นเป็นเหมือนการสร้างความรู้และถือเป็นการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของชาวมอญกระท่อมมีตให้แพร่หลายในชุมชนและต่อยอดให้เกิดการผลิตซ้ำของวาทกรรมในอนาคต

3.3 การดำเนินการเพื่อสร้างอัตลักษณ์ วาทกรรมของชาวมอญกระท่อมมีตจะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนไม่ได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหรือผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนที่เข้ามาเป็นผลกดันให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวมอญกระท่อมมีต ซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันประณีตและงดงามที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของชาวมอญ ด้านของวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวมอญกระท่อมมีตผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุในชุมชนจะเป็นต้นแบบในการแต่งกายแบบมอญในโอกาสวันสำคัญ เช่น ประเพณีวันสงกรานต์และเทศกาลงานบุญประจำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุในชุมชนจะเป็นแบบอย่างในการแต่งกายแบบมอญโบราณเพื่อเป็นการสร้างใจให้กับเยาวชนรุ่นใหม่หันมาเห็นถึงความงามและความสำคัญของการใส่ชุดแบบชาวมอญ และในส่วนของประกอบอาหารแบบชาวมอญ ผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ชักชวนให้ชาวบ้านในชุมชนมารวมกันประกอบอาหารแบบมอญโบราณในเทศกาลงานบุญวันสำคัญทางศาสนาและเป็นการบริจาคทานในงานบุญประจำปและเพื่อเลี้ยงต้อนรับผู้มาแขกที่มาเยือนชุมชนชาวมอญกระท่อมมีตอีกด้วย

#### 4. การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระท่อมมีตสู่ความยั่งยืนของชุมชน

การสร้างอัตลักษณ์ของชาวมอญกระท่อมมีตเริ่มมาจากการสืบทอดอัตลักษณ์จากบรรพบุรุษ จากนั้นอัตลักษณ์ของชาวมอญกระท่อมมีตก็ได้รับการผลิตซ้ำหรือกระทำซ้ำโดยคนในชุมชนซึ่งถือได้ว่าเป็นการร้อยเรียงลำดับขั้นตอนของพิธีกรรม การติดต่อสื่อสาร การแต่งกาย การดำรงชีวิตจนเกิดเป็นระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและระบบความรู้ที่ถ่ายทอดโดยผู้นำชุมชนและผู้สูงวัยหรือผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน ส่งผลให้ชาวมอญกระท่อมมีตยังคงดำรงอัตลักษณ์โดยการยึดถือกฎเกณฑ์ กติกา และคำสอนต่างๆ ของบรรพบุรุษเพื่อดำรงอัตลักษณ์ของชาวมอญกระท่อมมีตมาจนถึงปัจจุบัน

การสนับสนุนอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระท่อมมีตสู่ความยั่งยืนของชุมชน จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชน เพราะนอกจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุในชุมชนจะร่วมมือกันผลกดันให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมตามวัฒนธรรมคตินิยมเชื่อและประเพณีดั้งเดิมของชาวมอญแล้ว ชาวบ้านในชุมชนมอญกระท่อมมีตยังต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนเกิดความรักและห่วงใยเพื่อช่วยกันสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีประจำท้องถิ่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวมอญ โดยมีส่วนรวมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในเทศกาลวันสำคัญ รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีประจำท้องถิ่นและช่วยกันพัฒนาชุมชน ตลอดจนทั้งวางแผนจัดทำโครงการใหญ่ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการรวมกันฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวมอญกระท่อมมีตให้เป็นแหล่ง การเรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของชาวมอญกระท่อมมีตอย่างยั่งยืนต่อไป

#### สรุปผลการศึกษา

1. ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญ ของชุมชนบ้านกระท่อมมีต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชาวมอญกระท่อมมีตมีความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษมาหลายต่อหลายรุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งความเชื่อส่วนใหญ่จะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาภที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิด บวช จนถึงตายรวมทั้งความเชื่อในเรื่องของผี 2) ด้านการแต่งกาย ชาวมอญกระท่อมมีตในสมัยก่อนมีการแต่งกายคล้ายชาวพม่า คือ ขอบนุ่งผ้าที่เป็นลายตาหมากรุกสีพื้น ซึ่งเป็นผ้านุ่งของผู้ชายเรียกว่า โสร่ง ส่วนผู้หญิงนิยมนุ่งผ้า กานิน สีพื้นหรือลายเล็กๆ การทำผมของผู้หญิง

ส่วนใหญ่จะยังคงไว้ผมยาวและเกล้าผมมวยกันทุกคน 3) ด้านการดำรงชีพ ชาวมอญกระทุ้มมีตมกนิยมปลูกบ้านริมแม่น้ำในลักษณะขวางแม่น้ำหรือลำคลอง และด้วยลักษณะของภูมิประเทศที่ราบเรียบตลอดและเป็นที่ลุ่ม ในฤดูน้ำหลากพื้นที่ส่วนใหญ่ น้ำจะท่วม จากสภาพพื้นที่โดยทั่วไปชาวมอญกระทุ้มมีตมกส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 4) ด้านภาษาและการสื่อสาร ชาวมอญกระทุ้มมีตมกใช้ภาษามอญสื่อสารในหมู่บ้านและวัด โดยมีทสวดและบทเทศน์เป็นภาษามอญ แต่สำหรับภาษาพูดส่วนมากจะเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านใช้กันเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันคนรุ่นใหม่ในชุมชนมีการใช้ภาษามอญสื่อสารน้อยลง เพราะหันมาใช้ภาษาไทยที่เป็นภาษากลาง

2. ภาคปฏิบัติกรทางวาทกรรม แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชาวมอญกระทุ้มมีตมกให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นอย่างมากโดยถือปฏิบัติกันสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น 2) ด้านการแต่งกาย การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชาวมอญกระทุ้มมีตมกในปัจจุบันไม่แตกต่างจากชาวไทย ผู้ชายนุ่งกางเกงขาสั้นหรือขากว้างสามเสื่อเข้ดหรือเสื่อยัดตามสมัย ผู้หญิงแต่งกายตามสมัยนิยมของแต่ละวัย การแต่งกายตามประเพณีหรือแต่งกายแบบมอญจะแต่งเมื่อมีงานประเพณีหรือเทศกาล 3) ด้านการดำรงชีพ ชาวมอญกระทุ้มมีตมกนิยมดำรงชีวิตใกล้เคียงกับแม่น้ำลำคลองและประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ เป็นหลัก 4) ด้านภาษาและการสื่อสาร ชาวมอญกระทุ้มมีตมกยังคงใช้ภาษามอญในการสื่อสารกันบ้างในกลุ่มของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ส่วนคนรุ่นใหม่ใช้ภาษาไทยเป็นส่วนมาก

3. ภาคปฏิบัติกรทางสังคม ได้วิเคราะห์ตามแนวทางของ นอร์แมน แฟร์คลัฟ โดยการสนับสนุนให้เกิดภาคปฏิบัติและส่งเสริมการผลิตซ้ำในสังคมของชาวมอญกระทุ้มมีตมก คือ บรรพบุรุษหรือผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ซึ่งคนเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการปฏิบัติและถ่ายทอดแนวคิดของชาวมอญกระทุ้มมีตมกให้คงอยู่ในชุมชน ซึ่งการผลิตซ้ำในชุมชนเกิดขึ้นจากการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหรือผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนที่เข้ามาเป็นผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ้มมีตมก

4. การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ้มมีตมกสู่ความยั่งยืนของชุมชน เป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุในชุมชน และคนในชุมชนมอญกระทุ้มมีตมก ร่วมมือกันผลักดันให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมตามวัฒนธรรมคติความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมของชาวมอญ และร่วมกันสร้างจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนเกิดความรักและห่วงหาพันเพื่อช่วยกันสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีประจำท้องถิ่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวมอญ รวมทั้งร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการกับหน่วยงานภาครัฐ ในการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวมอญกระทุ้มมีตมกเพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของชาวมอญกระทุ้มมีตมกสู่ความยั่งยืน

## อภิปรายผล

ตัวบออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญ ของชุมชนบ้านกระทุ้มมีตมก ในด้านต่างๆ มีการดำรงไว้ซึ่งความเชื่อและการสืบทอดทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย การดำรงชีวิต ตลอดจนกระทั่งการใช้ภาษามอญในการสื่อสารที่ยังคงมีการสืบทอดมาจนถึงคนรุ่นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สิริกัญญา ปิตยานนท์ (2551) ที่พบว่า แม้กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและความเจริญที่เข้าสู่ชุมชนชาวมอญ แต่ความเชื่อในการนับถือผีของชาวมอญก็ยังคงมีแนวโน้มที่จะดำรงอยู่ในสังคมไทยต่อไป โดยมีสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการสืบทอดความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่น ประกอบกับวิถีชีวิตของชาวมอญที่มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนา จึงส่งผลให้การนับถือผีของชาวมอญมีอาจสูญหายไปจากจิตสำนึกของชาวมอญได้

การวิเคราะห์ภาคปฏิบัติกรทางวาทกรรม เพื่อเป็นการดำรงอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ้มมีตมก ในปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนยังคงร่วมใจกันใส่ชุดประจำชาติมอญเมื่อมีงานประเพณีหรือเทศกาลสำคัญต่าง รวมถึงผู้สูงอายุในชุมชนและผู้นำชุมชนก็ยังคงพยายามผลักดันให้ใช้ภาษามอญในการสื่อสารกับคนในชุมชนเพื่อเป็นการดำรงอัตลักษณ์ของชาวมอญให้คงอยู่ ซึ่งสอดคล้อง

กับ กาญจนรัตน์ ดีเลิศ (2554) ที่พบว่า เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมมอญให้คงอยู่ต่อไปผู้สูงอายุในชุมชนควรมีการสอนหรือถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมมอญให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชน และให้คนในชุมชนแต่งกายแบบมอญเมื่อมีประเพณีหรือเทศกาลต่างๆ ตลอดจนให้คนในชุมชนพูดภาษามอญกับคนในครอบครัวและชุมชนเป็นประจำทั้งนี้เพื่อเป็นดำรงอัตลักษณ์ของชาวมอญให้คงอยู่ต่อไป

ภาคปฏิบัติการทางสังคมการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ของชุมชนมอญกระทุ่มมืด ผู้ที่เป็นตัวแทนการผลิตซ้ำของวัฒนธรรม ประเพณี หรือพิธีกรรมต่างๆ ของชาวมอญกระทุ่มมืดนั้นคือ บรรพบุรุษหรือผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ซึ่งการผลิตซ้ำในชุมชนเกิดขึ้นจากการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหรือผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนที่เข้ามาเป็นผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ่มมืด ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนรัตน์ ดีเลิศ (2554) ที่พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนช่วยในการรณรงค์ให้คนในชุมชนรักษาวัฒนธรรม ประเพณีมอญและร่วมกันผลักดันให้ผู้สูงอายุในชุมชนที่มีความรู้ด้านประเพณีมอญ ออกมาเล่าประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมประเพณีมอญเพื่อถ่ายทอดให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับรู้ รวมทั้งช่วยกันผลักดันให้คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในวันสำคัญต่าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีมอญสู่คนรุ่นใหม่

การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืดสู่ความยั่งยืนของชุมชน เป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุในชุมชน และคนในชุมชนร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการกับหน่วยงานภาครัฐ ในการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชัย ปรีชาพิสิฐ (2557) ที่กล่าวว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้สมาชิกในชุมชนรวมถึงคนรุ่นใหม่ ในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และสร้างความรู้สึกรักหวงแหนวัฒนธรรมของตน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืดสู่ความยั่งยืนของชุมชน ในปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุในชุมชนเพียงเท่านั้น ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเร่งส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อัตลักษณ์ของชาวมอญกระทุ่มมืดให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความยั่งยืนของชุมชนต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืดสู่ความยั่งยืนของชุมชน การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาอัตลักษณ์ของชาวมอญในพื้นที่อื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพราะถึงแม้จะมีที่มาและเชื้อชาติเดียวกันแต่ด้วยสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันอาจทำให้วัฒนธรรมชาวมอญในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน โดยการใช่วิธีวิทยาอื่นๆ เช่น การศึกษาโดยใช้ปรากฏการณ์วิทยา การศึกษาเรื่องเล่าหรือการศึกษาโดยการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อทำความเข้าใจชาวมอญและการสร้างความยั่งยืนของชุมชนได้มากขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ ฤทธิ์เดชา. (2554). ศิลปะและวัฒนธรรม สำคัญไฉนในการดำรงชีวิต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 5(9).
- กาญจนรัตน์ ดีเลิศ. (2554). บทบาทของผู้นำชุมชนที่มีต่อการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีมอญในตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิฬากาญจน์ พยัคฆาภรณ์. (2555). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชน บ้านคลองฝรั่ง อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2542). “คนกับอัตลักษณ์ 2” ใน เอกสารประกอบการประชุมประจำปีทางมนุษยวิทยา. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2543). วาทกรรมการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ดำรง ฐานดี. (2544). มานุษยวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- บุญชัย ปรีชาพิสิฐ. (2557). การอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ บางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2535). ความหมายและขอบข่ายงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- สิริกัญญา ปิตยานนท์. (2551). ความเชื่อในการนับถือผีของชาวมอญในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิญา เพื่อองฟูสกุล. (2546). การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อรธพล อนันตวรสกุล. (2549). จากสิ่งแวดล้อมศึกษาสู่การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การพัฒนาความตระหนัก และการมีส่วนร่วม. ประมวลบทความ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 193-210.
- อรสา เงินฉาย. (2550). การศึกษาสภาพวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- \_\_\_\_\_. (2001). The dialectics of discourse. *Textus*. 14(2): 231-242.
- \_\_\_\_\_. (2003). *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*. New York: Routledge.
- Foucault, M. (1970). “*The order of discourse*,” in *Untying the Text: A Post-Structural Reader*, 48-78. Edited by Robert Young. (1981). Boston: Routledge & Kegan Paul.
- Graneheim, B. L. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*. 24: 105–112.

### Translated Thai References

- Anantaworasakun, A. (2006). *From Environmental Education to Sustainable Development: Developing Awareness and Participation. Review Article on Learners Development Activities towards Learning Standard on Learning Group of Social Studies, Religion and Culture.* Bangkok: Academic Resources Center, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (pp. 193-210). (in Thai)
- Charoensinolarn, Ch. (2000). *Developmental Discourse.* 2<sup>nd</sup> ed. Bangkok: Research and Production Center. Krirk University. (in Thai)
- Deelert, K. (2011). *The Role of Community Leaders in the Mon Culture Inheritance in Nakhon Chum Sub-district, Ban Pong District, Ratchaburi.* Nakhon Pathom : Silpakorn University. (in Thai)
- Fueangfusakun, A. (2003). *Theoretical and Conceptual Framework Review.* Bangkok: National Research Council of Thailand. (in Thai)
- Ngoenchai, O. (2007). *The Study of the Cultural Status of the Mon Community in Koh Kret District, Nonthaburi Province.* Thesis of Master of Science in Geography, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Office of the National Culture Commission. (1992). *Meaning and Scope of Cultural Activities.* Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai)
- Phayakkhaphon, J. (2012). *Community Economic Development under the Sufficiency Economy Philosophy: A Case Study of Ban Khlong Farang Community, Sai Noi District, Nonthaburi Province.* Thesis of Master of Economics in Economics, Department of Economics Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Pitayanont, S. (2008). *The belief in the Ghost of the Mon in Thai Society.* Bangkok: National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Preechapisit, B. (2014). *The Conservation and Development of Cultural Tourism of the Mon Bang Kadi Community, Bang Khun Thien District, Bangkok Metropolis.* Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Ratimanon, Ch. (1999). *"Human and Identity 2" in Annual Anthropological Meeting's Paper.* Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (in Thai)
- Ritdeacha, K. (2013). *Art and culture, how important in life.* Journal of Thonburi University. 5(9). (in Thai)
- Royal institute. (2011). *The Royal Institute Dictionary.* Bangkok: Nanmeebooks. (in Thai)
- Thandee, D. (2001). *Introduction to Anthropology.* 7<sup>th</sup> ed. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)